

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT**

Anna Hricová

Výchova k zdraviu u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

III. diel

Osobnostný a sociálny rozvoj – 2.časť

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	PaedDr. Anna Hricová, PhD.
Kontakt na autora UZ:	Základná škola Čaklov, Čaklov 495, 094 35, zscaklov1@gmail.com
Názov:	Výchova k zdraviu u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.III.diel. Osobnostný a sociálny rozvoj. 2.časť.
Rok vytvorenia:	2014
Oponentský posudok vypracoval:	Mgr. Miroslava Javorská
ISBN 978-80-565-0570-0	

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Kľúčové slová

Zdravie, životný štýl, kvalita života, sociálne znevýhodnené prostredie, výchova k zdraviu, osobnostný a sociálny rozvoj.

Anotácia

Cieľom predkladaného učebného zdroja je prezentovať zdravotný potenciál výchovy k zdraviu v edukačnom pôsobení na primárnom stupni základnej školy a zároveň poukázať na potrebu zavedenia vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu do školského kurikula. V súvislosti s jej zavedením sme pripravili učebné osnovy rozpracované do šiestich tematických celkov. Pre každý z nich sme spracovali metodický učebný materiál, ktorý má ambíciu nahradiť v súčasnosti absentujúce učebnice. Prinášame tak kompletný materiál rozdelený do šiestich častí I. – VI. časť, ako výsledok kreovania a overenia koncepcie podpory zdravia v edukačnom procese formou zavedenia nového vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu. Overené a v praxi odskúšané výsledky nášho pedagogického snaženia môžu byť relevantným príspevkom pre prozdravotnú edukáciu sociálne znevýhodnených žiakov a inšpiráciou pre všetkých, ktorí participujú na tvorbe edukačných materiálov pre túto skupinu žiakov v oblasti výchovy k zdraviu.

ÚVOD	5
1 Omaľovánky.....	6
2 Otestuj si svoje vedomosti - Test č.1	16
2.1 Test č.2.....	21
ZÁVER.....	25
Zoznam bibliografických zdrojov.....	26

ÚVOD

V druhej časti predkladaného učebného zdroja nájdu žiaci množstvo omaľovaniek na aktuálne zaradené témy: Budovanie rebríčka hodnôt. Utváranie vzťahu k sebe samému a vzťahu k druhým ľuďom. Vytýčenie práv a povinností dieťaťa. Vplyv drogy na ľudské telo. Fajčenie a alkohol – drogy ohrozujúce zdravie človeka. Šikanovanie. Rasizmus. Diskriminácia. Falošné priateľstvo. Zneužívanie priateľstva. Tolerancia. Budovanie medziludských vzťahov a ich vplyv na zdravie človeka. V závere predkladáme dva testy, prostredníctvom ktorých zistia úroveň osvojených poznatkov z daného okruhu Osobnostný a sociálny rozvoj.

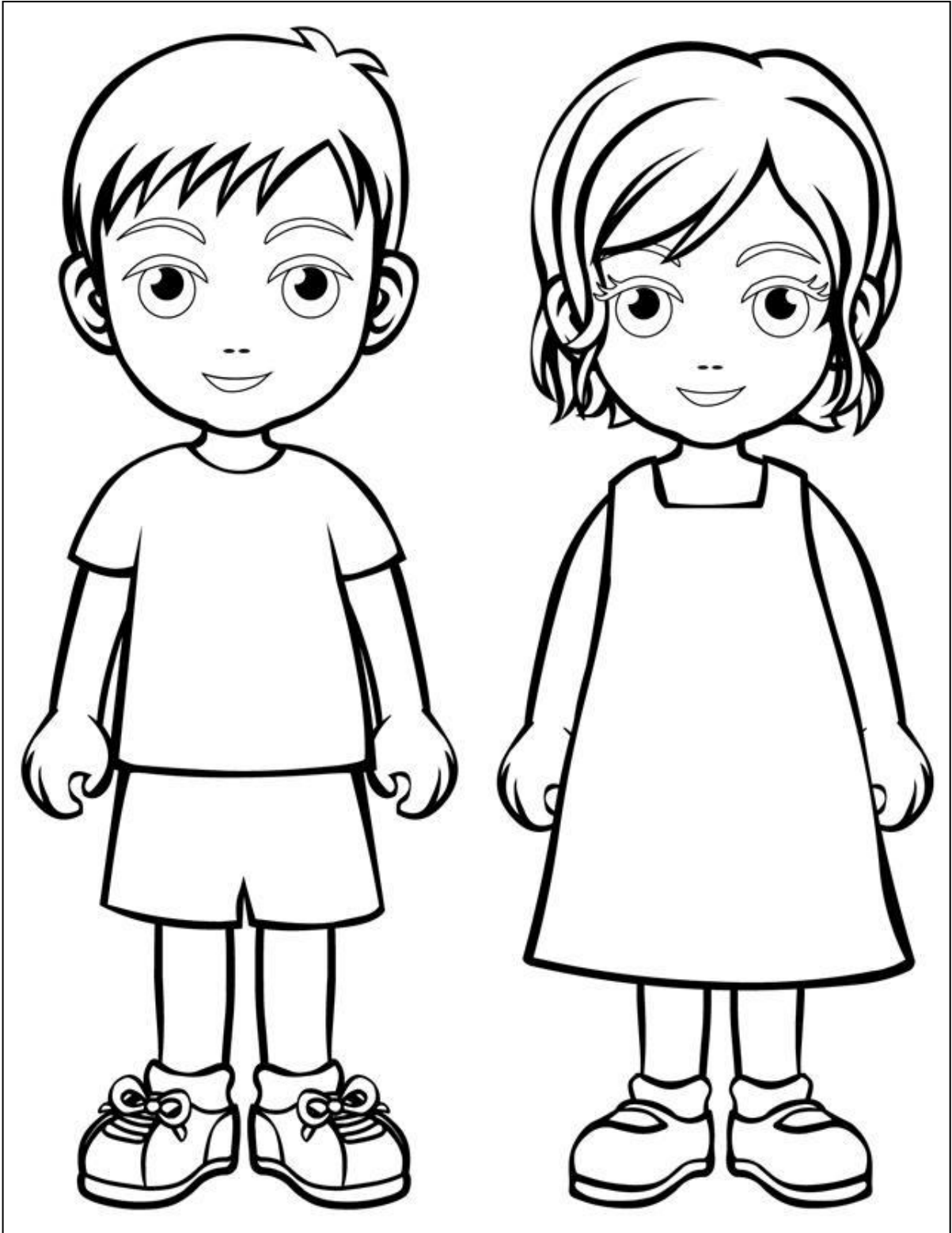
1 Omaľovánky

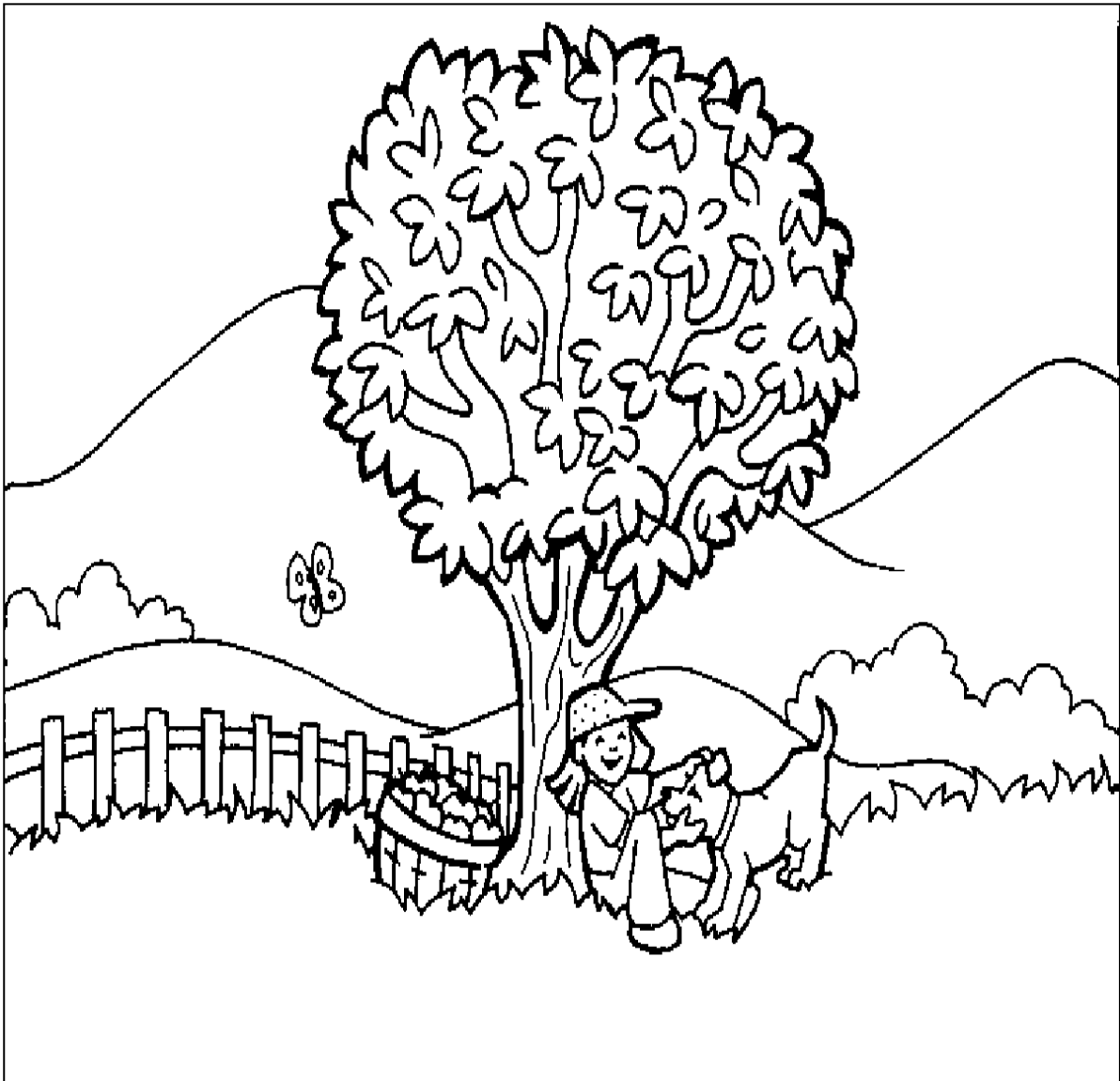

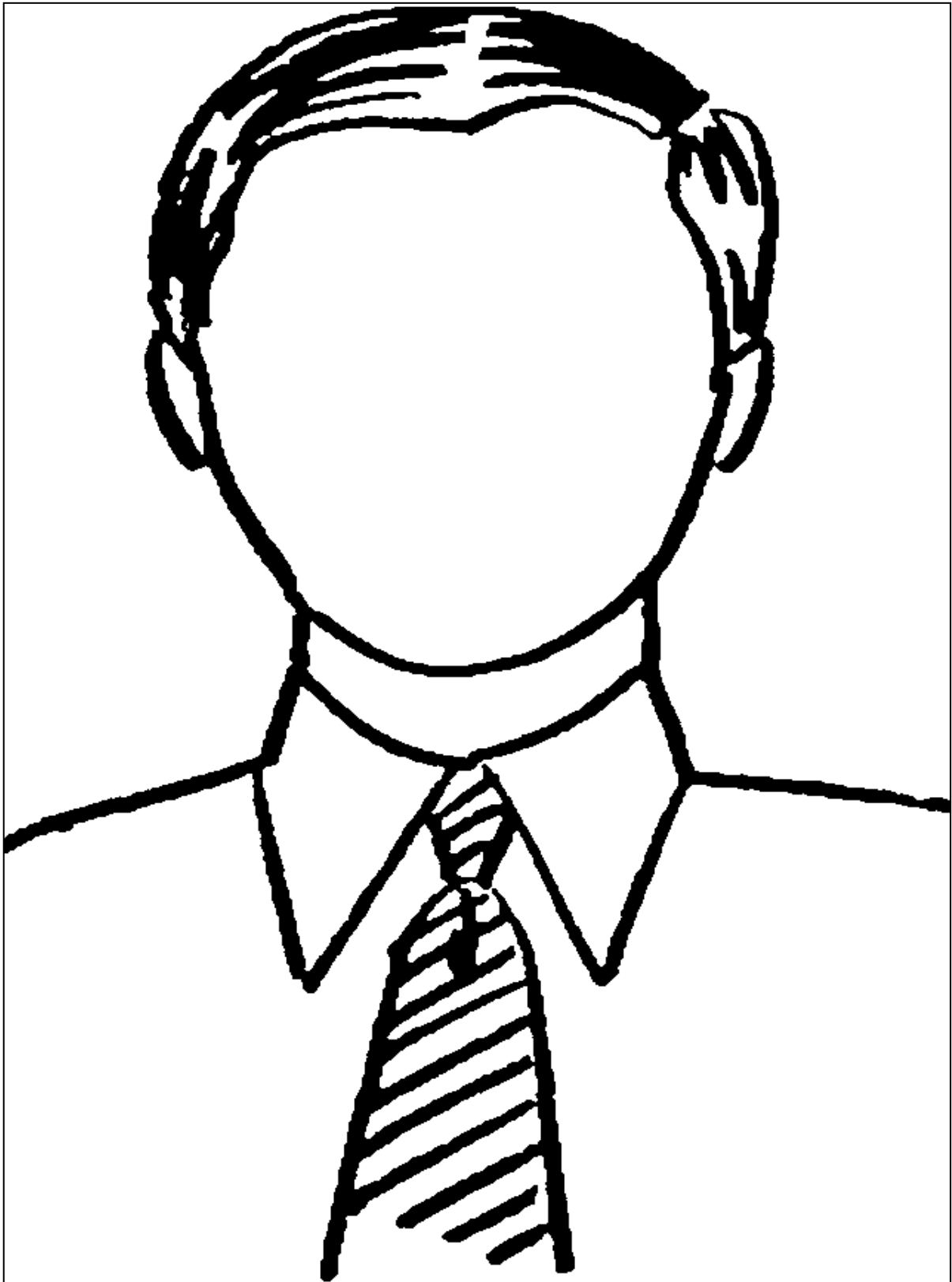

2 Otestuj si svoje vedomosti – Test č.1

Osobnostný a sociálny rozvoj

Test č. 1

Meno a priezvisko žiaka:

1. Doplň písmenká do slov. Objavíš 3 čarovné slová. Pomôžu Ti obrázky.

P	R		S	Í	M
---	---	--	---	---	---

Ď	A	K		J	E	M
---	---	---	--	---	---	---

P	R	E		Á	Č
---	---	---	--	---	---

2. V škole som:

a) ☐

b) ☐

3. Označ svoje dobré povahové vlastnosti:

Múdry

a) ☐

Veselý

b) ☐

Zasnený

c) ☐

4. Označ svoje zlé povahové vlastnosti:

Namyslený

a) ☐

Lenivý

b) ☐

Žalobaba

c) ☐

5. Čo by si chcel na sebe zmeniť?

Lepšie sa
učiť

Mať lepší
poriadok

Mať viac
kamarátov

Viac
športovať

a) ☐

b) ☐

c) ☐

d) ☐

6. Čoho sa bojíš?

a) ☐

b) ☐

c) ☐

7. Čo Ti prekáža na tvojom tele?

Výzor

Výška

Hmotnosť

8. Tvoj vzťah k druhým | a) ☐ je:

b) ☐

c) ☐

☐ a)

☐ b)

☐ c)

9. Koľko máš kamarátov?

☐ a)

☐ b)

☐ c)

10. Čo očakávaš, ak niečo dobré urobíš.

☐ a)

☐ b)

☐ c)

11. Komu sa zveríš so svojimi problémami ?

a) ☐

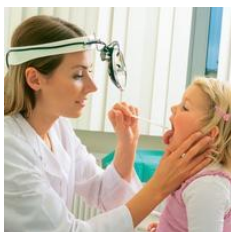
b) ☐

c) ☐

12. Vytvor si svoj rebríček hodnôt. Podľa stupňa dôležitosti doplň čísla od 1 do 5 do štvorcíka.

13. Označ práva dieťaťa.

14. Potrebuješ veci na obrázkoch, aby si prežil?

15. Komu povieš, ak sa k Tebe ľudia správajú zle, bijú ťa a kričia na Teba.

a) ☐

b) ☐

c) ☐

d) ☐

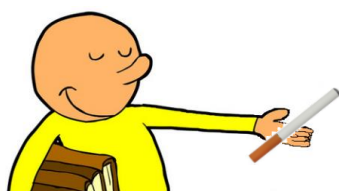
2.1 Test č. 2

Osobnostný a sociálny rozvoj

Test č. 2

Meno a priezvisko žiaka:

1. Kamarát je ten kto:

a) ☐

b) ☐

2. Označ, kedy Ťa tvoj priateľ zneužíva.

a) ☐

b) ☐

3. Označ, ako by ste sa mali správať v triede cez prestávku. Označ 2 možnosti.

a) ☐

b) ☐

c) ☐

d) ☐

4. Označ deti, s ktorými by si si sadol do jednej lavice. Môžeš označiť aj viac možností.

a) ☐

b) ☐

c) ☐

5. Označ človeka, ktorý by mohol byť tvojim susedom. Môžeš označiť aj viac možností.

a) ☐

b) ☐

c) ☐

6. Označ, na ktorom obrázku je znázornený nevhodný spôsob správania sa.

a) ☐

b) ☐

7. Ako zareaguješ, keď Ťi niekto ublíži?

a) ☐

b) ☐

c) ☐

8. Označ dieťa, ktoré trpí.

a) ☐

b) ☐

9. Ktorý obrázok hovorí o zákaze fajčenia? Označ ho.

a) ☐

b) ☐

10. Ktorý obrázok hovorí o zákaze používania alkoholu? Označ ho.

a) ☐

b) ☐

11. Na narodeninovej oslave môže dieťa vypiť:

a) ☐

b) ☐

c) ☐

d) ☐

12. Dieťa si môže kúpiť:

a) ☐

b) ☐

c) ☐

d) ☐

13. Musíme sa brániť závislosti na:

a) ☐

b) ☐

c) ☐

d) ☐

e) ☐

f) ☐

14. Označ telefónne číslo polície.

158

a) ☐

155

b) ☐

150

c) ☐

15. Označ telefónne číslo rýchlej záchrannej služby.

100

a) ☐

111

b) ☐

112

c) ☐

ZÁVER

Učiteľ musí dieťa poznať, ale musí mu aj porozumieť. V rámci výchovno – vzdelávacieho procesu je potrebné vytvoriť podmienky, v ktorých obsah, formy, ako i metódy vzdelávania akceptujú osobitosti konkrétnej marginalizovanej skupiny. Toto je možné dosiahnuť prostredníctvom motivačných a aktivačných intervencií a využívaním alternatívnych a inovačných koncepcií v edukácii žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia smerujúce k výchove k zdraviu, ktorá okrem iného vylučuje neznášanlivosť ľudí z dôvodu rozdielnosti farby pleti, inej kultúry, mentality, národnosti. Odmieta šikanovanie a rasizmus a naopak, vyzdvihuje vyjadrovanie pozitívnych citov a empatie, čo sa pozitívne odráža na psychike žiaka a na jeho duševnom zdraví. Edukácia Rómov v zmysle podpory zdravia v rámci témy , ktorú predkladáme Osobnostný a sociálny rozvoj si zvlášť vyžaduje premyslené edukačné techniky, ktoré by umožnili primerane rozvíjať schopnosti rómskych detí a prispeli by k rozvoju ich zdravého životného štýlu a následne k rozvoju zdravia.

V práci s rómskymi žiakmi je potrebné orientovať sa nielen na rozvoj kognitívnych funkcií, ale rovnako na rozvoj nonkognitívnych funkcií (emócie, motivácia, socializácia, výchova k hodnotám a tvorivosť). Aj prostredníctvom tohto učebného zdroja sme chceli žiakom ponúknuť vypracované učebné osnovy a metodický materiál v podobe množstva zozbieraných hier a edukačných aktivít, maľovaniek, rozprávok a príbehov, básničiek a rečovaniiek. Tiež nami vyrobené výučbové prezentácie a vedomostné testy. Preto sme k tejto téme zozbierali a spracovali množstvo metodicko – didaktického materiálu, ktorý by mohol poslúžiť učiteľom pracujúcim s touto skupinou žiakov, ale nielen im.

Snažili sme sa zdôrazniť, že už samotným vyučovacím procesom je potrebné viesť k osobnostnému a sociálnemu rozvoju každého žiaka. Utváranie kladného vzťahu žiakov k výchove k zdraviu, sebareflexii, práci, empatii, vytváranie rebríčka hodnôt s pozitívnymi dôsledkami na vlastný hodnotový systém ovplyvňujúci psychické i duševné zdravie je dobrým predpokladom formovania zdravého životného štýlu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Bakošová, Z. 2003. Kvalita života detí v rómskych rodinách. In Empirické poznatky z edukácie rómskych detí. Vplyv rodiny a rola matky vo výchove a vzdelávaní rómskych detí. Spišská Nová Ves: UKF v Nitre, 2003. 54-66 s.
2. Balabánová, H. 2000. Romské děti v systému českého základního školství a jejich následní profesionální příprava a uplatnění. In Záškodná, H. a kol. Společenské minority a sociální práce. České Budějovice: Zdravotně sociální fakulta JU, 2000. ISBN: 80-7040-408-6
3. Daňo, J. 2004. Cesty k vzdelanosti Rómov. Prešov: Grafotlač, 2004. ISBN: 80 8068-281-X
4. Darák, M. 1999. Špecifiká voľnočasových záujmových aktivít rómskych detí. In Voľný čas a záujmové aktivity rómskych detí. Prešov: Grafotlač, 1999.
5. Ďuričková, M. 2000. Edukácia rómskych žiakov. Prešov: Metodické centrum, 2000. ISBN: 80-8045-211-3
6. Edelman, C. 2005. Health promotion throughout the life Span. 6. vyd. St. Louis, Mosby 2005. 238 s.
7. Gibbs, J.:Kmene, proces pre sociálny rozvoj a kooperatívne učenie. Bratislava: Arimes,1994. ISBN 80-96-7082-5-2
8. Holčík, J. 2004. Zdraví 21. Výklad základních pojmů. Praha: MZ, 2004.
9. Jandourek, J. 2004. Sociologický slovník. Praha: Portál, 2004. s. 285. ISBN: 80-7178-535-0
10. Kollárika, T.: Škála na meranie sociálnej atmosféry v triede – ŠSAT. Príručka. Bratislava: Psycho – insight, 1999.
11. Kundrátová, B. 1995. *Postavenie* rómskych detí v školských a mimoškolských kolektívoch. In Vychovávateľ, ISSN: 0 139-6919, jún 1995. 24 – 25 s.
12. Liba, J. 2004. Škola v integrácii výchovy k zdravému životnému štýlu. In Medzinárodná konferencia Školy podporujúce zdravie (Zborník príspevkov z konferencie). Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove. 2004. 9 – 17 s. ISBN: 80-8045-360-8.
13. Liba, J. 2007. Zdravie v kontexte edukácie. Prešov: PU v Prešove PF, 2007. ISBN: 978-80-8068-539-3
14. Liba, J. 2010. Výchova k zdraviu. Prešov: PF PU, 260 s. ISBN: 978-80-888-0070-6

15. Loran, T. – Bjelová, M. 1997. Otázky výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne a zdravotne rizikových rómskych lokalít: Štúdia. Bratislava: ŠPÚ, 1997. 48 s.
16. Lucina, M. – Broniš, M. 1997. Nová koncepcia zdravia. Podpora zdravia, s. 1., 2., 3.
17. Petrasová, A. 2004. Postoje učiteľov k rómskej minorite. In Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania. PF UMB, Banská Bystrica. ISBN: 80-8055-905-8
18. Portík, M. 2003. Determinanty edukácie rómskych žiakov (asistent učiteľa). Prešov: PF PU, 2003. ISBN: 80-8068-155-4
19. Prvé kroky. Metodická príručka k výchove k ľudským právam. Bratislava: Nadácia Milana Šimečku, 1998. ISBN 80-967588-3-7
20. Porubský, Š. 2004. Východiská koncepcie prípravy učiteľa a asistenta učiteľa v kontexte kompenzačnej edukácie. In Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania. Zborník príspevkov z pracovného seminára. Tatranská Lomnica 9. - 14. 4. 2003. Banská Bystrica: PF UMB, 2004.
21. Průcha, J. 1995. Multikultúrní výchova. *Teórie-praxe-výzkum*. Praha: ISV nakladatelství, 2001. ISBN: 80-85866-72-2
22. Sekyt, V. 1998. *Zamyšlení nad zvláštnostmi rómskych dětí vstupujících do školy*. In Šišlová, T. *Výchova k tolerancií a proti rasizmu: sborník*. Praha: Portál, 1998. 156-164 s.
23. Turek, I. 2008. Didaktika. Bratislava: Iura Edition, spol. s r.o. 2008. ISBN: 978-80-8078-198-9
24. Zelina, M. 1996. Výchova detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. In: *Výchova a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Prešov: PF UPJŠ v Košiciach, 1996. 13-19 s. ISBN: 80-88697-34-4
25. Zelina, M. 1996. Stratégie a metódy rozvoja osobnosti. Bratislava: Iris, 1996. ISBN 80-967013-4-7
26. Žigmund, V., Repiský, P., Gorej, L., Sika, P.: Program výchovy k ľudským právam/školiaci program. Projekt Phare 2003.